

Informatiebrochure voor slachtoffers en nabestaanden

Proces van de aanslagen van 22 maart 2016

FEDERALE OVERHEIDSDIENST
JUSTITIE

.be

INHOUD

Praktische informatie.....	4
Ondersteuning van de slachtoffers	9
Het hof van assisen	10
Mogelijkheid om zich burgerlijke partij te stellen.....	16
Juridische bijstand	17
Commissie voor financiële hulp	19
Contacten met de pers	20
Contact	21
Notities.....	22

D1 PRAKTISCHE INFORMATIE

TOEGANG TOT DE JUSTITIA-SITE

De Justitia-site is gelegen aan de Bourgetlaan 22 te 1130 Brussel.

- **Met de trein:** Het station Bordet bevindt zich op 10 minuten wandelafstand van de site Justitia.

- **Met de tram of bus**

De halte 'Bourget' bevindt zich op 10 minuten wandelafstand van de site Justitia

- De Lijn : buslijn 471 en 272
- MIVB : tramlijn 62
- MIVB : buslijn 12

De halte 'Da Vinci' bevindt zich op 15 minuten wandelafstand van de site Justitia

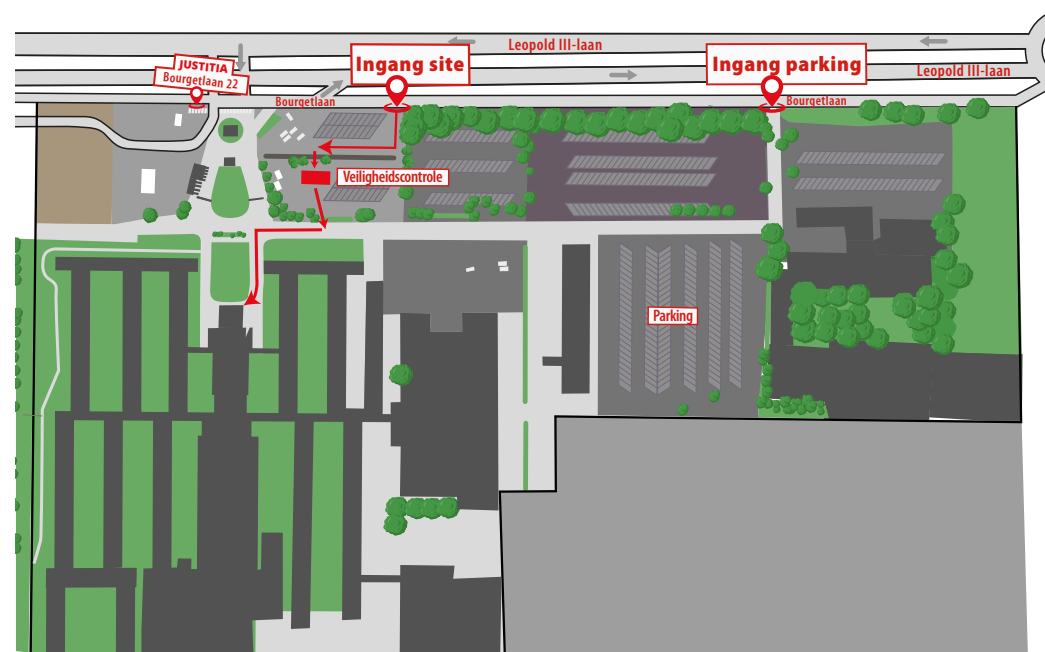
- MIVB : tramlijn 55 en 62
- MIVB : buslijn 12, 65, 69 en 80

Meer informatie vind je op de websites stib-mivb.be of delijn.be

- **Met de auto:** als u op 'Justitia' zoekt, brengen applicaties zoals Waze of Google Maps u tot aan de ingang van het gebouw. Slachtoffers met een accreditatie (zie pagina 6) hebben gratis toegang tot een **parking**. Deze bevindt zich 400 meter voorbij de hoofdingang van de site, aan de rechterzijde.

De Justitia-site bevindt zich in de **lage-emissiezone** (LEZ). Dit is een zone waarin een rijverbod geldt voor de meest vervuulende voertuigen. Meer informatie vindt u terug op lez.brussels/mytax/nl.

Personen met een handicap kunnen op een speciaal aangewezen plaats voor de site worden afgezet.

GOOGLE MAPS

BEVEILIGING

Iedereen die de Justitia-site betreedt, moet langs een aantal controles (scans en identiteitscontroles). Er is een prioritaire rij voor mensen met een handicap en hun eventuele begeleider. Personen met een accreditatie (zie hieronder) worden niet systematisch aan identiteitscontroles onderworpen.

Veiligheidsrichtlijnen:

- Bagage (koffers of reistas) is niet toegestaan op de Justitia-site en er is geen vestiaire in het gebouw.
- Filmen of fotograferen is niet toegestaan op de site.
- Geaccrediteerde personen mogen hun mobiele telefoon bijhouden, maar mogen die niet gebruiken in de zittingszalen (stille modus). Andere personen moeten hun telefoon in de kluisjes bij de ingang van het gebouw achterlaten.
- Er mag geen drank of voeding worden binnengebracht op de site. Dranken en snacks (betaalautomaten) zijn ter plaatse verkrijgbaar. Het is ook mogelijk om in de voormiddag een lunch te bestellen.
- Medicatie mag enkel worden binnengebracht op de site op vertoon van een doktersattest.

ACCREDITATIE

Accreditatie is niet verplicht maar geeft toegang tot de parking, vergemakkelijkt de toegang tot de Justitia-site en de zittingszalen. U kan dit voorafgaand aan uw komst naar het proces aanvragen, maar het is ook nog mogelijk op de site zelf. Voor alle inlichtingen, kan u zich wenden tot de informatiebalie in de centrale hal.

De geaccrediteerde personen die op de Justitia-site aanwezig zijn, zijn herkenbaar aan gekleurde neklinten:

- Groen: burgerlijke partij die contact met de pers aanvaardt (beeld en interview)
- Rood: burgerlijke partij die contact met de pers weigert (beeld en interview)
- Wit: slachtoffer dat zich geen burgerlijke partij heeft gesteld (+ groen of rood)
- Geel: advocaat
- Oranje: pers
- Blauw: gerechtelijk personeel en justitieassistent

ZALEN VAN HET PROCES

De Justitia-site bestaat uit een **hoofdzittingszaal**, de "Popelin 1"-zaal, met een capaciteit van 170 personen, waar de beschuldigten en hun advocaten plaats zullen nemen. Er zijn plaatsen voorzien voor de burgerlijke partijen en hun advocaten.

Om het grote aantal slachtoffers, hun advocaten en eventueel hun begeleiders te kunnen ontvangen, worden zeven **relaiszalen** ingericht. Er is een rechtstreekse verbinding tussen de relaiszalen en de hoofdzittingszaal (beeld en geluid), in beide richtingen. De burgerlijke partijen en hun advocaten kunnen zich vanuit deze relaiszalen dus tot het hof wenden.

Aan de ingang van het gebouw zijn twee **zalen voor het publiek** ingericht zodat het publiek de rechtstreekse uitzending van de zitting (beeld en geluid) kan volgen. In deze zalen is echter geen interactie met de hoofdzittingszaal mogelijk.

Slachtoffers die dat wensen, kunnen zich terugtrekken in een voor hen **voorbehouden lokaal**. Het lokaal is toegankelijk via de dienst slachtofferonthaal (zie pagina 21).

TOLKEN VOOR DE DEBATTEN

De zitting verloopt in het Frans, maar wordt simultaan vertaald in het Nederlands en het Engels. Hiervoor zijn headsets beschikbaar.

De burgerlijke partijen kunnen om een tolk in een andere taal verzoeken voor de dagen waarop ze op de zitting aanwezig zullen zijn. Dit verzoek moet vooraf via e-mail aan de griffie van het hof van assisen worden gericht assises.bruxelles.justitia@just.fgov.be. Het kan worden verstuurd door de burgerlijke partijen zelf, via hun advocaat of via een justitieassistent van de dienst slachtofferonthaal.

02 ONDERSTEUNING VAN DE SLACHTOFFERS

De justitieassistenten van de dienst slachtofferonthaal kunnen u tijdens het hele proces ondersteunen en begeleiden.

Ze kunnen u ook informatie verstrekken over het verloop van het proces, de rol van de verschillende actoren, de materiële en praktische organisatie van het proces enz.

U kan bij hen terecht wanneer u daar behoefte aan hebt, of het nu is om vragen te stellen over het proces of voor een luisterend oor. Zij kunnen uw vragen en bezorgdheden doorgeven aan de gerechtelijke autoriteiten.

Zij kunnen u doorverwijzen of in contact brengen met andere gespecialiseerde diensten, waaronder slachtofferhulp, die onder meer psychologische begeleiding kan verlenen.

De justitieassistenten zijn elke dag van het proces aanwezig op de site. U kan ze herkennen aan hun blauw hesje.

U kan ze ook bereiken op het nummer +32 (0)2 553 00 00 (maandag tot vrijdag, van 9.00 tot 17.00 uur) of per e-mail: proces2203@vlaanderen.be.

Voor meer informatie, kunt u de website slachtofferzorg.be raadplegen.

03 HET HOF VAN ASSISEN

DE ACTOREN OP HET PROCES

HET HOF VAN ASSISEN

● Het hof

Het hof bestaat uit een **voorzitter** en twee **rechters-assessoren**, die alle drie beroepsmagistraten zijn.

De voorzitter leidt de debatten en zorgt voor het goede verloop van de zitting. Hij beslist over de schorsing van de zittingen en behandelt eventuele incidenten. Hij draagt een rode toga.

De rechters-assessoren staan de voorzitter bij en nemen deel aan de debatten.

Voor dit proces zijn plaatsvervangers voorzien voor de voorzitter en de rechters-assessoren.

● De jury

De jury bestaat uit twaalf Belgische burgers die door loting worden aangewezen.

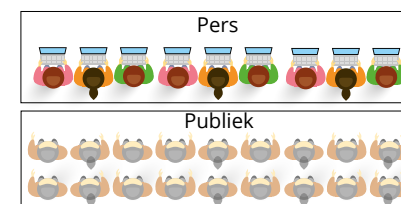
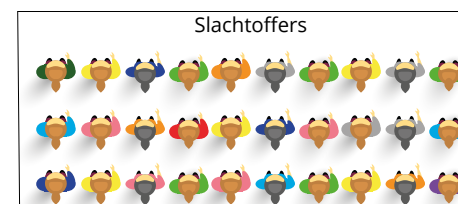
Voor dit proces zijn er vierentwintig plaatsvervangende juryleden voorzien. Deze plaatsvervangers zullen de plaats van de effectieve juryleden innemen als die niet langer kunnen zetelen.

De juryleden, zowel de effectieve als de plaatsvervangers, moeten een eed afleggen.

Deze eed houdt de volgende plichten in:

- onpartijdig oordelen,
- met de grootste aandacht oordelen,
- zijn/haar mening niet buiten de groep kenbaar maken, noch in het openbaar, noch privé,
- zijn/haar beslissing uitsluitend baseren op de bewijzen en de verweermiddelen die tijdens de openbare zitting worden voorgelegd, rekening houdend met de belangen van de beschuldigen, de burgerlijke partijen en de maatschappij.

ZAALPLAN VAN HET HOF VAN ASSISEN

● De griffie

Het hof van assisen wordt bijgestaan door verscheidene griffiers van de rechtbank van eerste aanleg. De griffiers bereiden de dossiers voor, maken de processen-verbaal van de rechtszitting op, zien erop toe dat alle procedureformaliteiten overeenkomstig de wet worden vervuld en legaliseren de processtukken.

DE PARTIJEN OP HET PROCES

● Het openbaar ministerie

Het openbaar ministerie vertegenwoordigt de belangen van de maatschappij en ondersteunt de beschuldiging. Het legt aan het publiek de beschuldigingen uit die, naar zijn mening, tegen de beschuldigen bestaan en vraagt de toepassing van de wet.

Tijdens het hele proces kan het vragen stellen aan de getuigen, deskundigen en beschuldigen.

Voor dit proces wordt het openbaar ministerie vertegenwoordigd door magistraten van het federaal parket.

● De beschuldigde

De beschuldigde verschijnt persoonlijk voor het hof van assisen en moet worden bijgestaan door een of meerdere advocaten.

De beschuldigde wordt geacht onschuldig te zijn tot zijn schuld op wettelijke wijze wordt aangetoond.

● De burgerlijke partij

Een slachtoffer kan zich burgerlijke partij stellen voor het hof van assisen, en dit tot de sluiting van de debatten.

De burgerlijke partij kan vertegenwoordigd worden door een of meer advocaten tijdens het proces.

Ze kan op de zitting tussenkomen als getuige of als partij.

Als ze tussenkomt als getuige, dan draagt ze bij aan het bewijzen van de waarheid en mag ze het proces in principe pas bijwonen na haar getuigenis.

Als ze tussenkomt als partij, dan vertelt ze wat ze heeft gezien en wat de feiten met haar hebben gedaan. In dat geval mag ze het proces vanaf het begin bijwonen. Ze kan, met toestemming van het hof, ook tussenkomen op elk moment tijdens het proces.

VERLOOP VAN HET ASSISENPROCES

Het hof van assisen zetelt in drie zittingen:

1. De preliminaire zitting
2. De zitting ter samenstelling van de jury
3. De zitting ten gronde

1. De preliminaire zitting

Tijdens de preliminaire zitting stelt de voorzitter van het hof van assisen een lijst op van de getuigen die tijdens het proces zullen worden gehoord. Hij bepaalt ook de volgorde waarin zij zullen worden gehoord.

2. De zitting ter samenstelling van de jury

De zitting ter samenstelling van de jury moet ten minste twee werkdagen vóór de zitting ten gronde plaatsvinden.

Tijdens deze zitting wijst de voorzitter van het hof van assisen bij loting de twaalf juryleden en de vierentwintig plaatsvervangers aan (op basis van een lijst van vooraf gecontacteerde juryleden).

De geselecteerde personen kunnen worden:

- vrijgesteld op hun verzoek en met instemming van de voorzitter;
- gewraakt (d.w.z. geweigerd) door het openbaar ministerie of de verdediging;
- gewraakt (d.w.z. geweigerd) door de voorzitter, zodat niet meer dan twee derde van de juryleden van hetzelfde geslacht is.

3. De zitting ten gronde

De procedure voor het hof van assisen verloopt in hoofdzaak mondeling. Alle getuigen en deskundigen worden opgeroepen om hun getuigenis voor het hof te brengen en vragen van de rechters, juryleden of partijen te beantwoorden.

De zitting begint met de voorlezing van de **akte van inbeschuldigingstelling** door het openbaar ministerie. De akte van inbeschuldigingstelling bevat een samenvatting van de zaak.

Als er een **akte van verdediging** is, wordt die voorgelezen door de beschuldigde of zijn advocaat. Het gaat om een samenvatting van hoe de beschuldigde zich zal verdedigen.

De griffier leest de **lijst van de getuigen** voor die gedurende het proces zullen getuigen.

De voorzitter van het hof van assisen gaat dan verder met het **verhoor van de beschuldigten**.

Vervolgens worden de **verschillende getuigen en deskundigen gehoord**:

- De onderzoekers (politieagenten, onderzoeksrechters) over het verloop van het onderzoek;
- De getuigen van de feiten;
- De moraliteitsgetuigen, die getuigen over de persoonlijkheid van de partijen in het proces;
- De technische deskundigen (bv. wetsgeneesheer, explosievendeskundigen enz.) over het verloop van de feiten of de wetenschappelijke bewijsstukken;
- Persoonlijkheidsdeskundigen (bv. psychologen, psychiaters) over de psychologie van de beschuldigten, hun oordeelsbekwaamheid enz.;
- De burgerlijke partijen die worden opgeroepen om te getuigen of die dat wensen te doen.

Wie er precies wordt gehoord en in welke volgorde dit gebeurt, werd door de voorzitter bepaald tijdens de preliminaire zitting.

Na hun verhoor door de voorzitter kunnen aan de getuigen en deskundigen vragen worden gesteld door de rechters-assessoren, het openbaar ministerie, de (advocaten van de) burgerlijke partijen en de advocaten van de beschuldigten.

De debatten worden afgesloten met het **requisitoir van het openbaar ministerie** en de **pleidooien** van (de advocaten van) de burgerlijke partijen en de advocaten van de beschuldigten, en de eventuele replieken. Het laatste woord is altijd aan de beschuldigten.

Aan het einde van de debatten leest de voorzitter van het hof van assisen de vragen over de schuld van de beschuldigten voor, die de jury zal moeten beantwoorden.

De beraadslaging over de schuld

De jury beraadslagt en beslist over de schuld of de onschuld van de beschuldigten.

Als ze schuldig worden bevonden, stelt het hof samen met de jury, de motivering voor het vonnis op.

De voorzitter spreekt het vonnis uit in openbare zitting.

Het debat en de beraadslaging omtrent de straf of de internering

Als de beschuldigten schuldig worden bevonden, begint er een nieuw debat omtrent de straftoemeting (of de internering). Het openbaar ministerie, de advocaat van de beschuldigten en de beschuldigten zelf nemen om beurten het woord.

De jury en het hof trekken zich terug om te beslissen over de straf.

De voorzitter spreekt het arrest uit in openbare zitting.

De burgerlijke vorderingen

De burgerlijke partijen kunnen een schadevergoeding eisen van de veroordeelde. Het hof zal dan beslissen over hun schadevergoeding.

4 MOGELIJKHEID OM ZICH BURGERLIJKE PARTIJ TE STELLEN

5 JURIDISCHE BIJSTAND

Als u zich nog geen burgerlijke partij hebt gesteld, kan u dat nog steeds doen tijdens het assisenproces.

Een burgerlijke partij heeft recht op o.m.:

- toegang tot het dossier,
- een gratis kopie van het dossier,
- de mogelijkheid om gebruik te maken van een tolk tijdens het proces.

Bovendien laat dit statuut u toe om een schadevergoeding te vragen voor de geleden schade.

HOE KAN U ZICH BURGERLIJKE PARTIJ STELLEN TIJDENS HET ASSISENPROCES?

U kan zich burgerlijke partij stellen door een verzoekschrift neer te leggen bij de griffie van het hof van assisen. U kan dit zelf doen of via een advocaat.

Tijdens het proces zal de griffie aanwezig zijn op de Justitia-site.

Als u vragen hebt over de burgerlijke partijstelling, kan u contact opnemen met de dienst slachtofferonthaal (zie pagina 9) of met een advocaat (zie pagina 17).

Griffie

Openingsuren: van 8.30 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 16.00 uur

Tel.: +32 (0)2 208 08 00

E-mail: assises.bruxelles.justitia@just.fgov.be

Tijdens de eerste weken van het proces en al naargelang van de behoefte ter plaatse zullen er op de Justitia-site advocaten aanwezig zijn om uw juridische vragen te beantwoorden en, indien nodig, een advocaat aan te stellen om u bij te staan of te vertegenwoordigen.

Bovendien kan u altijd contact opnemen met Telebalie op het nummer +32 (0)2 511 50 45 (maandag tot vrijdag van 12.00 tot 15.00 uur) of met het bureau voor juridische bijstand via e-mail bjb@baliebrussel.be.

U kan ook informatie over het proces terugvinden op de website zaventem-maelbeek.be. Deze website bevat praktische en juridische informatie die relevant is voor alle belanghebbenden (slachtoffers, advocaten, het grote publiek ...).

06 COMMISSIE VOOR FINANCIËLE HULP

De Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden is een administratieve rechtbank die, onder bepaalde voorwaarden, financiële hulp kan toekennen aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden. De financiële hulp is geen volledige schadeloosstelling of financiële vergoeding van de schade van een slachtoffer.

De Commissie is opgedeeld in twee afdelingen: de Afdeling Terrorisme (voor de aanvragen van slachtoffers van terroristische feiten) en de Algemene Afdeling (voor de slachtoffers van alle andere opzettelijk gewelddaden zoals bijvoorbeeld diefstal met geweld,...).

De tussenkomst van de Commissie is onderworpen aan het subsidiariteitsbeginsel: het zijn in de eerste plaats de daders of de verzekeringsmaatschappijen die de slachtoffers moeten vergoeden als dat mogelijk is. Er mag geen sprake zijn van een dubbele vergoeding. De Commissie kan, afhankelijk van het type slachtoffer, tussenkomen voor schadeposten zoals morele schade, invaliditeit of zelfs advocaatkosten, en dit binnen de wettelijke grenzen.

De Commissie kan financiële hulp toekennen zonder het einde van het proces af te wachten. De Commissie is niet gebonden door de bedragen die door een rechtbank of een hof worden toegekend aan slachtoffers (de Commissie kent maar een beperkte hulp toe). Vele slachtoffers van de aanslagen van 22 maart 2016 hebben al een aanvraag voor financiële hulp ingediend bij de Commissie.

Wat als u geen aanvraag voor financiële hulp bij de Commissie hebt ingediend vóór de uiterste termijn van 18 maart 2020? U zal opnieuw de mogelijkheid hebben om een aanvraag voor financiële hulp in te dienen zodra de beslissing van het hof van assisen (arrest) voor de aanslagen van 22 maart 2016 definitief is.

Voor meer informatie kan u contact opnemen met de Afdeling Terrorisme van de Commissie, bij voorkeur via e-mail (terrorvictims@just.fgov.be) of telefonisch op het nummer +32 (0)2 542 72 24.

De Afdeling Terrorisme zal tijdens het proces regelmatig een permanente verzekeren op de Justitia-site (gesprekken met of zonder afspraak).

07 CONTACTEN MET DE PERS

08 CONTACT

Het proces zal ruime aandacht krijgen in de nationale en internationale pers.

Het kan dus gebeuren dat u, als slachtoffer of als nabestaande, wordt aangesproken door pers.

U bepaalt zelf of u met de pers wil praten of niet.

Om een weloverwogen keuze te maken, kan u meer informatie vinden op de volgende website:

risico-info.be/nl/handel-efficient/slachtoffers-en-media

Via de kleur van uw neklinten, die u op de Justitia-site worden overhandigd, kan u duidelijk maken of de pers u mag aanspreken of niet.

- Een rood neklint geeft aan dat u niet gefilmd of gefotografeerd wilt worden en niet gevraagd wilt worden voor een interview.
- Een groen neklint geeft aan dat u ermee instemt gefilmd, gefotografeerd of geïnterviewd te worden.

DIENST SLACHTOFFERONTHAAL

Telefoon: +32 (0)2 553 00 00 (maandag tot vrijdag, van 9.00 tot 17.00 uur)

E-mail: proces2203@vlaanderen.be.

GRIFFIE VAN HET HOF VAN ASSISEN

Telefoon: +32 (0)2 208 08 00 (maandag tot vrijdag, van 8.30 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 16.00 uur)

E-mail: assises.bruxelles.justitia@just.fgov.be

JURIDISCHE BIJSTAND

Telebalie: +32 (0)2 511 50 45 (maandag tot vrijdag, van 12.00 tot 15.00 uur)

Bureau voor juridische bijstand: bjb@baliebrussel.be

COMMISSIE VOOR FINANCIËLE HULP

Telefoon: + 32 (0) 2 542 72 24

E-mail: terrorvictims@just.fgov.be

